

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 20. detsember 2023
(OR. en)

16460/23
PV CONS 66
JAI 1627
COMIX 571

PROTOKOLLI KAVAND
EUROOPA LIIDU NÕUKOGU
(justiits- ja siseküsimused)
4. ja 5. detsember 2023

JUSTIITSKÜSIMUSED

1. Päevakorra vastuvõtmine

Nõukogu võttis vastu dokumendis 15812/23 esitatud päevakorra.

2. A-punktide heakskiitmine

Muu kui seadusandliku tegevusega seonduv nimekiri

16058/23

Nõukogu võttis vastu kõik eespool nimetatud dokumendis loetletud A-punktid, sealhulgas kõik vastuvõtmiseks esitatud keelelisi parandusi sisaldavad COR- ja REV-dokumendid. Nimetatud punktidega seotud avaldused on esitatud *addendum*'is.

Seadusandlikud arutelud

(Avalik arutelu vastavalt Euroopa Liidu lepingu artikli 16 lõikele 8)

3. Määrus kriminaalmenetluste üleandmise kohta

15657/23

Üldine lähenemisviis

+ ADD 1–2

Nõukogu leppis kokku üldises lähenemisviisis määruse ettepaneku suhtes. Iirimaa avaldused ning Tšehhi, Eesti ja Slovakkia ühisavaldus on esitatud lisas.

4. Direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2012/29/EL ohvrite õiguste kohta

15710/23

Poliitiline mõttevahetus

Nõukogus toimus poliitiline mõttevahetus kavandatava direktiivi üle.

5. Muud küsimused

Menetluses olevad seadusandlikud ettepanekud

15734/23

Teave eesistujariigilt

Nõukogu võttis teadmiseks eesistujariigi esitatud teabe õigusvaldkonna eri seadusandlike ettepanekute menetlemise seisu kohta.

Muu kui seadusandlik tegevus

6.	Venemaa Ukraina-vastane agressioonisõda: võitlus karistamatuse vastu ¹
<i>Ülevaade olukorrast</i>	15658/23 + COR 1
7.	Euroopa Prokuratuur ²
a) Uuring Euroopa Prokuratuuri toimimise kohta
b) Suhted liikmesriikide asutustega
<i>Arvamuste vahetus</i>	15711/23
15779/23
+ ADD 1–3
15924/23
8.	Nõukogu seisukoht ja tähelepanekud isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamise kohta
<i>Heakskiitmine</i>	15507/23
9.	Euroopa e-õiguskeskkonna strateegia 2024–2028
<i>Heakskiitmine</i>	15509/23
10.	ELi ühinemine Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooniga
<i>Ülevaade olukorrast</i>	15134/23
11.	Muud küsimused
a) Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti direktori ametisse nimetamine
<i>Teave eesistujariigilt</i>
b) ELi ja Lääne-Balkani ministrite justiits- ja siseküsimuste teemaline foorum, Skopje, 26.–27. oktoober 2023
<i>Teave eesistujariigilt</i>
c) ELi-USA justiits- ja siseküsimuste alane ministrite kohtumine, Washington, 13.–14. november 2023
<i>Teave eesistujariigilt</i>
d) ELi ja USA läbirääkimised elektrooniliste tõendite lepingu üle
<i>Teave komisjonilt</i>
e) Aastaruanne Euroopa Liidu põhiõiguste harta kohaldamise kohta
<i>Teave komisjonilt</i>
f) Järgmise eesistujariigi tööprogramm
<i>Belgia ettekanne</i> | 14960/23

11958/23

14011/23 |

¹ Selle punkti arutamisele olid kutsutud ELi ametid Eurojust ja Europol.

² Selle punkti arutamisele oli kutsutud Euroopa prokurör.

SISEKÜSIMUSED

SCHENGENI ALA POLIITILINE JUHTIMINE („SCHENGENI NÕUKOGU“)

Muu kui seadusandlik tegevus

12. Schengeni ala üldine olukord
- a) Schengeni baromeeter 15315/23
- b) Tagasisaatmissüsteemide tõhustamine 15925/23
- Arvamuste vahetus*
13. Nõukogu otsus Schengeni *acquis*’ sätete täieliku kohaldamise 16090/23
- kohta Bulgaarias ja Rumeenias
- Ülevaade olukorrast*

MUUD SISEKÜSIMUSED

Seadusandlikud arutelud

(Avalik arutelu vastavalt Euroopa Liidu lepingu artikli 16 lõikele 8)

14. **Rände- ja varjupaigalepe³**
- Eduaruanne*

Nõukogu võttis eduaruande teadmiseks.

15. **Muud küsimused**
- a) **Määrus laste seksuaalse väärkohtlemise ennetamiseks ja tõkestamiseks**
- Teave komisjonilt*

Nõukogu võttis komisjoni esitatud teabe teadmiseks.

- b) **Määrus automatiseeritud andmevahetuse kohta politseikoostöö valdkonnas („Prüm II“)**
- Teave eesistujariigilt*

Nõukogu võttis eesistujariigi esitatud teabe teadmiseks.

³ Erandkorras Schengeni lepinguga ühinenud riikide osavõtul.

c) **Menetluses olevad seadusandlikud ettepanekud**
Teave eesistujariigilt

15734/23

Nõukogu võttis teadmiseks eesistujariigi esitatud teabe siseasjade valdkonna eri seadusandlike ettepanekute menetlemise seisu kohta.

Muu kui seadusandlik tegevus

16.	Rände- ja varjupaigaküsimused: välismõõde ³⁴
<i>Eduaruanne</i>	
17.	Venemaa Ukraina-vastase agressiooni tagajärjed ³⁵
Sisejulgeolek
<i>Arvamuste vahetus</i>	15443/23
18.	Lähis-Ida olukorra mõju ELi sisejulgeolekule ³⁵
<i>Arvamuste vahetus</i>	15443/23
19.	Julgeolekuprobleemidega võitlemine: luuretegevuse
nõuandekogu hinnang ³⁶
<i>Terrorismivastase võitluse rühma esimehe ettekanne</i>
<i>Ülevaade olukorrast</i>	
20.	Nõukogu soovitus elutähtsat taristut käsitleva tegevuskava kohta
<i>Eduaruanne</i>	15825/23

⁴ Selle punkti arutamisele olid kutsutud ELi ametid Frontex, Europol ja EUAA.

⁵ Selle punkti arutamisele olid kutsutud ELi ametid Frontex ja Europol.

⁶ Selle punkti arutamisele olid kutsutud ELi amet Europol ja terrorismivastase võitluse rühma esimees.

21. Muud küsimused
- a) ELi ja Lääne-Balkani ministrite justiits- ja siseküsimuste teemaline foorum, Skopje, 26.–27. oktoober 2023
Teave eesistujariigilt 11958/23
 - b) ELi-USA justiits- ja siseküsimuste alane ministrite kohtumine, Washington, 13.–14. november 2023
Teave eesistujariigilt 14011/23
 - c) Tõhusa õiguskaitse eesmärgil andmetele juurdepääsu käsitleva kõrgetasemelise eksperdirühma 2. täiskogu istung, Brüssel, 21. november 2023
Teave eesistujariigilt
 - d) Venemaa ja Valgevenega piirnevate riikide nõupidamiskoosolek, Vilnius, 27. oktoober 2023
Teave Leedult 15292/23
 - e) Järgmise eesistujariigi tööprogramm
Belgia ettekanne

Esimene lugemine

Piiratud koosseisus käsitletav punkt

Komisjoni ettepanekul põhinev päevakorrapunkt

Avaldused dokumendis 15812/23 esitatud seadusandliku tegevusega seotud B-punktide juurde**B-punkti 3 juurde:** **Määrus kriminaalmenetluste üleandmise kohta**
*Üldine lähenemisviis***TŠEHHI VABARIIGI, EESTI JA SLOVAKKIA ÜHISAVALDUS**

„Tšehhi Vabariik, Slovaki Vabariik ja Eesti Vabariik leidsid, et kriminaalmenetluste üleandmist käsitleva määruse ettepanek annab võimaluse lihtsustada, parandada ja ühtlustada kriminaalmenetluste liikmesriikide vahel üleandmise korda. Seetõttu osalesid nad läbirääkimistel algusest peale väga aktiivselt.

Tšehhi Vabariik, Slovaki Vabariik ja Eesti Vabariik hindavad kõrgelt seda, et eesistujariik on võtnud arvesse paljusid nende märkusi ning ka paljusid läbirääkimisprotsessi ajal tehtud ettepanekuid.

Tšehhi Vabariik, Slovaki Vabariik ja Eesti Vabariik peavad eriti positiivseks, et määruses:

- luuakse ühtne raamistik kriminaalmenetluse üleandmiseks;
- luuakse võimalused isegi tundmatu kurjategija vastu algatatud kriminaalmenetluse üleandmiseks;
- jäetakse alles taotluste süsteem;
- nähakse ette võimalus keelduda kriminaalmenetluse üleandmisest teatavatel juhtudel;
- käsitletakse üksnes kriminaalmenetluse üleandmist ja
- kehtestatakse kriminaalmenetluse üleandmise taotluse ühtne vorm ja määratakse kindlaks üleandmismenetluse üksikute toimingute tähtsused.

Alates määruse eelnõu üle peetavate läbirääkimiste algusest on Tšehhi Vabariik, Slovaki Vabariik ja Eesti Vabariik olnud vastu sellele, et kahtlustatavatele/süüdistatavatele/kuriteoohvritele luuakse õiguskaitsevahend kriminaalmenetluse ülevõtmisega nõustumise otsuse vaidlustamiseks. Kahjuks ei võetud läbirääkimistel arvesse meie poolt korduvalt esitatud argumente, nii et see määruses sätestatud kohustus jäi alles. Me peame seda põhimõtteliselt negatiivseks.

- Kui kriminaalmenetluse üleandmine rikub kahtlustatavate/süüdistatavate isikute õigusi ja vabadusi, mis on tagatud ELi õigusega, tuleb need kahtlustatavate/süüdistatavate isikute õigused, mida menetluse üleandmine võib mõjutada, selgelt kindlaks määrata. Õigust sellele, et kohtu alla andmine toimuks või ei toimuks konkreetses ELi liikmesriigis, aga pole. Menetluse üleandmise keskne element ja sellega seotud peamine mureküsimus on korrahase õigusemõistmise ja selle tõhusa rakendamise põhimõte. Ei saa eeldada, et kahtlustatavad/süüdistatavad seda põhimõtet jagavad, sest nende huvid on sageli üsna teistsugused.

- Samuti ei rikuta kriminaalmenetluse üleandmisega kuriteoohvrite õigusi. ELi liikmesriikides, kelle suhtes on kuriteoohvrite õiguste direktiiv siduv, järgitakse kriminaalmenetluses kuriteoohvrite õiguste kaitse nõudeid. Mõnes liikmesriigis võib kuriteoohvri õiguse kasutamine olla „ebamugav“, kuid see ei tohiks olla põhjus kriminaalmenetluse üleandmise takistamiseks või tõkestamiseks.
- Õigust õiguskaitsevahendile (sama kehtib kohustuse kohta eelnevalt konsulteerida ja saada kriminaalmenetluse üleandmise kohta arvamused, kuigi praeguses sõnastuses on see osaliselt piiratud) ei ole ette nähtud üheski määruse (EL) 2017/1939 (millega rakendatakse tõhustatud koostööd Euroopa Prokuratuuri asutamisel) normatiivsättes. Ehkki nimetatud määrusega ei reguleerita kriminaalmenetluse üleandmist, kuna Euroopa Prokuratuur ei kasuta mitte omaenda jurisdiktsiooni, vaid nendele ELi liikmesriikidele kuuluvat kriminaalmenetlusala jurisdiktsiooni, kelle suhtes määrus (EL) 2017/1939 on siduv, sätestatakse selles määruses õigusnormid kriminaalasja üleandmiseks ühe liikmesriigi jurisdiktsiooni alt teise alla. Seega oleme loomas olukorda, kus kahtlustatavaid/süüdistatavaid koheldakse teatavat liiki kriminaalmenetlustes teistest soodsamalt.
- On üsna paradoksaalne, et kuigi määrus annab õiguse õiguskaitsevahendile, siis praktikas ühtlasi piiratakse seda õigust nende isikute puhul, kellele kriminaalmenetluse ülevõtmise otsuseid teatavate tingimuste tõttu kätte ei toimetata; nende tingimuste hindamist on täiesti võimatu kontrollida ja see hindamine sõltub ülevõtva riigi õigusasutuse kaalutusõigusest. Me ei pea seda õiguskaitsevahendile juurdepääsu *de facto* piirangut, mis võib põhiseaduslikust seisukohast olla problemaatiline, pragmaatiliseks lahenduseks.

Kriminaalmenetluste üleandmine liikmesriikide vahel on viimane kriminaalasjades tehtava rahvusvahelise õigusala koostöö valdkond, mis ei ole ELi liikmesriikides ühetaoliselt reguleeritud. Selleks et täita algset eesmärki luua ajakohane, tõhus, lihtne, selge ja kergesti kohaldatav määrus praktikute jaoks, oleks asjakohane pühendada veelgi rohkem aega selle arutamisele COPENi töörühma koosseisus.

Eespool öeldust hoolimata tunnistavad ja hindavad Tšehhi Vabariik, Slovaki Vabariik ja Eesti Vabariik eesistujariigi poolt määruse eelnõu üle peetud läbirääkimistel tehtud jõupingutusi, et saavutada praegu esitatud teksti kompromiss-sõnastus.“

IIIRIMAA AVALDUS

„Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokoll nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artikli 3 lõike 1 kohaselt teatas Iirimaa 13. juuli 2023. aasta kirjas oma soovist osaleda käesoleva ettepaneku vastuvõtmisel ja kohaldamisel.

See on kooskõlas Iirimaa deklaratsiooniga Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes käsitleva protokoll artikli 3 kohta (deklaratsioon C. 56), milles Iirimaa deklareerib oma kindlat kavatsust teostada oma õigust artikli 3 alusel nii suures ulatuses, kui ta võimalikuks peab.

Iirimaa soovib tuletada meelde, et ELi toimimise lepingu artikli 67 lõikes 1 on sätestatud, et „Liit moodustab vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala, kus austatakse põhiõigusi ning liikmesriikide erinevaid õigussüsteeme ja -traditsioone“.

Tehes otsuse selle ettepanekuga ühineda, on Iirimaa näidanud üles selget soovi teha kriminaalmenetluste üleandmisel koostööd. Selleks et Iirimaa saaks määrust rakendada ja teha tõhusat koostööd teiste ELi liikmesriikidega, peab vastuvõetud lõplikus tekstis siiski arvesse võtma üldise õiguse kohaseid kriminaalõigussüsteeme.

Iirimaa on seisukohal, et 24. novembri 2023. aasta dokumendi 15657/23 lisas sisalduva kavandatud üldise lähenemisviisiga, mida me toetame, on see eesmärk saavutatud.

Artikli 2 lõikes 4 esitatud mõiste „ülevõttev asutus“ muudetud määratlusega tagatakse, et kriminaalmenetluse üleandmise otsuse teeb kohtunik, kohus, eeluurimiskohtunik või prokurör. Sellega aga kaotatakse seos selle otsustusprotsessi ning ettevalmistavate või järgnevate meetmete võtmise vahel. Sel viisil saab kõnealust määratlust kohaldada üldise õiguse süsteemis, kus uurijad, prokurörid ja kohtunikud tegutsevad oma volituste teostamisel sõltumatult ning täidavad eraldiseisvaid ja erinevaid ülesandeid.

Soovime tänada eesistujariiki, nõukogu peasekretariaati, nõukogu õigustalitust ja liikmesriike nende abi eest sellise lahenduse leidmisel, mis on õiguslikult korrektne, austab määruse õiguslikku alust ega mõjuta negatiivselt erineva õigustavaga liikmesriike.

Oleme kindlalt seisukohal, et artikli 2 lõike 4 muudetud versioon, mis sisaldub üldises lähenemisviisis, tuleks kolmepoolsetel läbirääkimistel säilitada, et mitte tõsiselt mõjutada Iirimaa suutlikkust tagada kõnealuse määruse toimimine oma kriminaalõigussüsteemis.“
